

FICHE PRATIQUE

SHAWARI 10 MANA FANE FANEYE FULUJINNA ZAWAL HAWARRAYE ZAMANNE SOCIAL MEDIA DƏN

ZAWAL HAWARRA TARTAYE ZAMANNE SOCIAL MEDIA DƏ RAKSƏ TAJIRWA KAWULI TARTAYE SURAYIN KURU JAMI BULAYE DAWU CIDA TƏDIN DƏRO KƏTƏWA SO WOKTU SHI WAWA COVID-19 YE DƏN. NGO SHAWARIWA 10 TAJIRWA MANA JIREBA TARTAYE FULUTUYE KURU KAWULI WANEEYE TAJIRWA JINNA.

1. DATƏ RANNE:

- Shi futu social media də suwoshin dəye sukkə andeye kasonde 'yira yen' kuru kawuli fandena də woktu dəman tarrəyen.
- Danəm, loktu gonəm rum do fuwuro zutəgə də shima ngəlawo - fujiwo am so au yallasoye hallanza futu tajirwa suwudinro falzayin gonyemba.
- Hawar kalkal gənyidə na cintuye farakero tartəgə lejin, kuru nzasadə faidajimba ngawodən.

2. NA HAWARDƏ ISENA DƏ KULASNE:

- Kam zuzəgənədə nonəma wa? Anyi kalimawanza wa la biya awo laa nyiro zuzaana ma?
- Na hawardə tuwandəna noatama ba maa, kam nyiro zuzəgənədəro waltəgəne kore nyiro bayan ci.
- Sa am gadero hawar tarrəgəmin maa sambisoro na hawardə tuwandənədə kəllugəne (kuru websayit noataro diwal gawobeye kəlləgəne mowonjin maa). Online lan na jire fandoye kadda mbeji - misallo Snopes, bayanna kəla COVID-19ben mbeji.

3. RANGNƏMNYIYE TAWATKƏGƏMIN WA?

- Hawar do tartənədə websayitza maila dən tawattəyin wa World Health Organization (WHO) kuru gomnati lardə na dəgammadəye-ason?
- Hawardə UNHCRye taganasro kaanza maa, rangnəm kulasnəmin wa suro cidanəmyen? Ragnəm tawatkəgəmba wa, wande tarrəmi.

4. HAWAR DƏ FAIDA'A WA?

- Nəm ngəwu bayannabe kəla COVID-19yen kəmaaro tartəyində kamma muwazəyin. Wune bayan do fuwuro zuwummiya ra'ammadə faida'aye kuru mowonzə shilan am zuwammasoye cida sadinna - hawar shima də gala-a kashimo-a kəla katabba faitəyen cin wa kuru shawari gotəmen dən faidajin wa?

FICHE PRATIQUE

5. NYIYE AWO SURO HAWARDĒYEN DAANADĒYE FUTU FANTĒ NASKU AMMAYE LEJINDĒ KĒLARO GONĒM NAMNĒM RUMMA WA?

- Futu kam laa falye fujiwo'a gozēnadē kēnda lamardēyen kara kuru tuskaataye. Hawarrabe do nasha hawarbe jama meulaye men ngəwuro tarəgəyendə affima diwi sədimba yedei amma jami laa soro tajirwa suwudin (misallo, am do ngəli laa'a kozanaso).
- Nyiye wune waniye hawardə fuwuro zutəgəye korowa gade səsangin la səsangin baro kuru futu jamiwa laa taganasbe'a kawuliwa lam taranəm hangalza fulunəmindəye wune.
- Cidawa UNHCRye-a sawaanza cidabe-a ngəwu raksa korowa kamma woso za'absayimba kēla loktuyen, kaziyi laa ciyono maa.

6. WANDE TALTE DE TALTEM TAWATTERO GONEMI:

- Hawar jili fal na am kadayen fandodə shi gənyi tawattəgə wo.
- Futu hawarra kalkal gənyisoye tartayində ye səkke jire yedeiro turin dalilnzə də ndusoye tarzəyin dərə; jili hawarrabe anyi kulastədə zauro mbu.

7. SABSAWI BAYANBEDĒ ASUNĒMA WA?

- A lokacin cutar ta COVID-19, tarin zane-zane da hangen nesa na bayanai suna yawo-da yawa an 'yanke da lifa' daga mahallin su na asali.
- Ba tare da lakabi ko tatsuniya ba wannan bayanan galibi ba shi da ma'ana da rikitarwa - ku guji isar da irin wannan sakon saboda kawai kuna ba da gudummawa ga 'hayaniyar bayanai'.

8. SHIN SAKON YANA AMFANI DA AIKATA LAIFI KO 'BATA DAN ADAM?

- Loktu wawa COVID-19be dən, bayanna kada fomzayin mbeji - ngəwuso nanza jireye dən kamza zujaa.
- Alamaram ba maa, sapsawi bayanbe anyi ngəwusoro ma'ana baa kuru hangal kamma tuskazayin - hawar jili anyi zutəgəro katəne.

FICHE PRATIQUE

9. SHI KAWULI FAIDATENA ADE KAMMA AYAWUMA RO SUDIN WA AU DARAJA KAMMA FIJIN WA?

- Kawuli jili shimadè am kwasuwadè tiyinzan mbejiso'a zorjin kuru njutè sandiro gènazèyin, adèye sèkkè am soye bana cistègè nàlewabe mazayimba, duluwuwa test diobe su kèlanèm zangnèm amsoro cintutèye gone.
- Hawarra jili kèla wawayen manazayin so au tèlam zamtèyeso faidata yin soro katène - adèmadè masammanmaro faida'a sa hawarra do am lardènzàn gèrzana so/na ngultye siyasakb so mazayin maso''a tiyin kwasuwa'a au COVID-19 tartègè sandiro kèrzèyin.

10. SHI KAWULI ADEDE FOTOWASO KALAKALAKSEYIN WA (FOTOSO AU GRAFSO) ?

- Ngèwusoro, hawarrado 'hawar bèlin' sayindè hawarra burobe walta zaksa kallaksa saudin, misallo 'fotowangai' faidata.
- Mbursanèmi maa, fotodè barane intanet lan burauzanèm lan sa fotodè buron zuzaana notèro.
- Shi wawa COVID - 19be dè fuwuro letè sèdin, hawar bèlin kuru tawatkaataa faidatèminro tawatkègène - hawarra buron zutègènarò katène.

DARE DAJIRAMMIN:

Hawar nasha hawarre jama meulabe men tartègènadè suro bulayen nduso'a nazèyimba kuru zawal fantègèbe falye gozè naptè fasala RCCEyen faidata. Yektèwa nasha dijitalye dè kawuli gade gade cin zawalla gade tèwandènyi ma.

NA'A KURUBEFIDA'A

Shawariwa-a hawarra-a kèla COVID-19be fandoro, martène kashimowa na falro saptèna anyi wune:

<https://about.fb.com/news/2020/03/coronavirus/>
<https://about.instagram.com/politics>
<https://www.facebook.com/gpa/blog/messenger-101>

<https://www.whatsapp.com/coronavirus>
<https://www.messenger.com/coronavirus>

AM/NA'A NATÈGÈYE FAIDA'A

Shawariwa-a hawarra-a kèla COVID-19be fandoro, martène kashimowa na falro saptèna anyi wune:

Gisella Lomax Senior Social Media Officer Global Communications Service (GCS), DER
lomaxg@unhcr.org

Katherine Harris Protection Officer Division of International Protection (DIP)
harrisk@unhcr.org